

***Aktualizacja
Regionalnej Strategii Innowacji
dla Mazowsza
wraz z określeniem inteligentnej
specjalizacji regionu***

Aktualizacja RSI - przesłanki

Dostosowanie do założeń „Europy 2020”, „Unii innowacji” oraz „Europejskiej Agendy Cyfrowej”

- wdrożenie koncepcji inteligentnej specjalizacji – warunku *ex ante* dla perspektywy finansowej 2014-2020,
- uwzględnienie innowacji społecznych,
- sformułowanie założeń polityki klastrowej w regionie,
- rozszerzenie zagadnień społeczeństwa informacyjnego.

W kierunku inteligentnej specjalizacji

- diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa (*desk research*),
- analiza wyników badań dotyczących województwa mazowieckiego,
- spotkania robocze z interesariuszami,
- ankieta internetowa,
- analiza otrzymanych propozycji i opinii,
- wyjazd studyjny do Berlina,
- peer review na platformie S3,
- wstępna ocena eksperta KE.

Wyniki działań

- projekt **zmian celów** Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza,
- 4 potencjalne obszary** inteligentnej specjalizacji województwa mazowieckiego,
- projekt **załącznika** do RSI dla Mazowsza – „Inteligentnej specjalizacja regionu”.

Partycypacja – „przedsiębiorcze odkrywanie”

- ❑ 2 spotkania robocze wprowadzające w problematykę RIS3, próba zdefiniowania podejścia do specjalizacji regionu,
- ❑ 5 otwartych spotkań roboczych z przedstawicielami kluczowych sektorów gospodarki,
- ❑ 2 spotkania robocze z przedstawicielami mazowieckich klastrów,
- ❑ 5 otwartych spotkań roboczych w ośrodkach subregionalnych województwa (I runda),
- ❑ 17 otwartych spotkań roboczych w ośrodkach subregionalnych województwa i ROEFS (II runda),
- ❑ warsztaty eksperckie poświęcone poszczególnym obszarom inteligentnej specjalizacji,
- ❑ 2 spotkania robocze z przedstawicielami izb branżowych.

Cele Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza

Cel główny

Wzrost innowacyjności Mazowsza, prowadzący do przyspieszenia wzrostu i zwiększenia konkurencyjności w skali UE

CEL STRATEGICZNY 1

Zwiększenie i wzmocnienie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności

CEL STRATEGICZNY 2

Wzrost internacjonalizacji ukierunkowany na rozwój innowacyjności województwa mazowieckiego

CEL STRATEGICZNY 3

Wzrost efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie

CEL STRATEGICZNY 4

Kształtowanie i promowanie postaw proinnowacyjnych oraz przedsiębiorczych sprzyjających kreatywności oraz kooperacji

CEL STRATEGICZNY 5

Wzmocnienie społeczeństwa informacyjnego jako zasadniczego czynnika dla rozwoju innowacyjności

CS I Zwiększenie i wzmocnienie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności

1.1 Rozwój form współpracy w relacjach biznes – nauka – otoczenie, które gwarantują wymierne efekty dla gospodarki regionu.

1.2 Wzrost aktywności małych i średnich podmiotów gospodarczych w sieciach kooperacji z najbardziej innowacyjnymi firmami krajowymi i zagranicznymi.

1.3 Rozwój struktur sieciowych (w tym klastrów, grup producenckich).

1.4 Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem.

CS II Wzrost internacjonalizacji ukierunkowany na rozwój innowacyjności województwa mazowieckiego

- 2.1 Wzrost aktywności instytucji naukowych, przedsiębiorstw oraz klastrów Mazowsza na arenie międzynarodowej.
- 2.2 Wzrost bezpośrednich inwestycji zagranicznych z sektorów wysokich technologii oraz liczby ośrodków badawczo-rozwojowych (lub ich części) zakładanych przez inwestorów zagranicznych, gwarantujących współpracę ze środowiskiem lokalnym.
- 2.3 Wzrost liczby międzynarodowych projektów badawczych i rozwojowych realizowanych na Mazowszu.
- 2.4 Efektywny marketing Mazowsza jako regionu innowacyjnego.

CS III Zwiększenie efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie

3.1 Utworzenie trwałych mechanizmów komercjalizacji działalności badawczej.

3.2 Wspieranie przygotowania firm z Mazowsza do wykorzystania krajowych i zagranicznych programów badawczych.

3.3 Wspieranie firm z Mazowsza w realizacji projektów, których celem jest poprawa konkurencyjności poprzez stosowanie innowacyjnych rozwiązań.

3.4 Wzrost środków na innowacyjne projekty małych i średnich firm (w tym spin-off zakładanych przez absolwentów i pracowników uczelni).

CS IV Kształtowanie i promowanie postaw proinnowacyjnych oraz przedsiębiorczych sprzyjających kreatywności i kooperacji

4.1 Skuteczna promocja postaw przedsiębiorczych związanych z innowacyjnością oraz wspieranie inicjatyw promujących dobre praktyki firm i instytucji Mazowsza w efektywnym wykorzystaniu instrumentów wspierania innowacji.

4.2 Wzrost aktywności samorządu regionalnego w budowie sieci promocji Mazowsza jako regionu innowacyjnego.

4.3 Wspieranie budowania zaufania społecznego i kapitału społecznego wśród podmiotów gospodarki Mazowsza.

4.4 Promocja postaw oraz inicjatyw sprzyjających wdrażaniu innowacji społecznych w regionie.

CS V Rozwój społeczeństwa informacyjnego

5.1. Wsparcie wdrażania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach.

5.2 Wsparcie tworzenia i wdrażania inteligentnych systemów zarządzania oraz e-usług (e-administracja, e-zdrowie, e-logistyka, e-finance, e-handel, e-praca, cyfrowe bazy naukowe).

5.3 Wspieranie inicjatyw promujących rozpowszechnianie i wykorzystanie Internetu.

5.4 Zwiększanie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych i włączenia cyfrowego.

Polityka klastrowa w ramach Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza

Polityka klastrowa na Mazowszu

W projekcie aktualizowanej RSI, klastry zostały wskazane jako narzędzie do realizacji celu strategicznego: **Zwiększenie i wzmocnienia współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności**, w tym poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

- Rozwój form współpracy w relacjach biznes – nauka – otoczenie, które gwarantują wymierne efekty dla gospodarki regionu.
- Wzrost aktywności małych i średnich podmiotów gospodarczych w sieciach kooperacji z najbardziej innowacyjnymi firmami krajowymi i zagranicznymi.
- Rozwój struktur sieciowych (w tym klastrów, grup producenckich).
- Intensyfikacja badań naukowych, których wyniki odpowiadają potrzebom przedsiębiorców oraz przyczyniają się do współpracy i rozwoju powiązań sieciowych w regionie i w relacjach z otoczeniem.

Polityka klastrowa na Mazowszu 2014 – 2020

- 1. Wsparciem będą objęte kluczowe klastry/inicjatywy klastrowe, które są zgodne z wytypowaną inteligentną specjalizacją regionu***

UZASADNIENIE:

- Ze względu na konieczność ukierunkowania regionalnej polityki innowacyjności, wskazane jest wspieranie tylko tych klastrów, które są zgodne z wytypowaną inteligentną specjalizacją regionu. Pozwoli to na optymalizację wykorzystania ograniczonej puli środków funduszy strukturalnych, dostępnych w kolejnej perspektywie 2014–2020. Słuszność powyższego podejścia potwierdziła Mazowiecka Rada Innowacyjności, będąca organem opiniodawczo-doradczym Samorządu Województwa.

Klasy kluczowe

Wybór regionalnych klastrów kluczowych będzie dokonywany przez Samorząd Województwa Mazowieckiego **w otwartym naborze**. Wśród kryteriów branych pod uwagę podczas procedury oceny działalności klastra będą:

1. Wykazanie przez klaster **realnej działalności podejmowanej zgodnie z celami określonymi w statucie** lub innym dokumencie regulującym funkcjonowanie klastra;
2. Podejmowanie przez klaster działań wspierających rozwój gospodarki regionu **w obszarach określonych przez inteligentną specjalizację**;
3. Udział w strukturach klastra podmiotów
 - w zakresie reprezentacji **różnych środowisk** (nauki, biznesu i otoczenia), zgodnie z definicją klastra;
 - w zakresie reprezentacji **różnych poziomów wspólnego łańcucha wartości** (tj. zapewnienie infrastruktury, zarządzanie zasobami ludzkimi, technologie, badania i rozwój, zaopatrzenie, logistyka, produkcja i świadczenie usług, marketing i sprzedaż, serwis i utylizacja), tworzonego przez członków klastra na rzecz osiągnięcia celów klastra.

Polityka klastrowa na Mazowszu 2014 – 2020

2. Wsparciem będą objęte klastry/inicjatywy klastrowe bez względu na fazę rozwoju klastra

UZASADNIENIE:

- W oparciu o opinie zaprezentowane przez członków Mazowieckiej Rady Innowacyjności, wsparcie powinno być kierowane do wszystkich klastrów, bez względu na fazę rozwoju. Równe podejście w stosunku do każdej z inicjatyw, zwiększa elastyczność wdrażania polityki klastrowej w regionie. Pozwala też uniknąć faworyzowania ograniczonej grupy odbiorców ze względu na fazę rozwoju inicjatywy i niwelować ryzyko błędnej identyfikacji kluczowych klastrów regionalnych, zamykające dostęp innym inicjatywom do najkorzystniejszych instrumentów wsparcia.

Polityka klastrowa na Mazowszu 2014 – 2020

3. Wsparcie dla inicjatywy klastrowej będzie odbywać się na dwóch poziomach:

Poziom 1: wsparcie ukierunkowane na animatorów (IOB) i koordynatorów w celu zwiększenia internacjonalizacji i innowacyjności klastra oraz wzmocnienia ich konkurencyjności w procesie aplikowania do międzynarodowych instrumentów wsparcia.

Na tym poziomie pomoc będzie koncentrować się na projektach miękkich, bez możliwości dofinansowania zakupów środków trwałych (lub jedynie w minimalnej wysokości).

Polityka klastrowa na Mazowszu 2014 – 2020

3. Wsparcie dla inicjatywy klastrowej będzie odbywać się na dwóch poziomach:

Poziom 2: wsparcie dla przedsiębiorców wchodzących w skład klastra, na rzecz realizacji projektów ukierunkowanych na osiągnięcie określonego efektu rynkowego; wsparcie nie będzie obejmować działań z zakresu wzmocnienia organizacji klastra, właściwych dla Poziomu 1.

Forma i intensywność pomocy będzie uzależniona od stopnia zaangażowania własnych zasobów finansowych uczestników klastra.

Dodatkowym wsparciem dla kluczowych klastrów regionalnych o największym oddziaływaniu na poziom rozwoju województwa będzie ich włączenie w działania z zakresu promocji gospodarczej regionu, realizowanych przez Samorząd Województwa.

UZASADNIENIE:

Wsparcie koordynatora przyczyni się do rozwoju klastrów nowo powstałych i/lub z najmniejszym potencjałem i jednocześnie oddziałuje na klastr jako całość. Z kolei wsparcie aktorów klastra wpłynie na silniejsze uświadamianie potrzeb rozwojowych klastra i dalszą specjalizację świadczonych usług. Przyczyni się również do koncentracji na określonych przedsięwzięciach rozwojowych podejmowanych w obrębie klastra.

Polityka klastrowa na Mazowszu 2014 – 2020

Decyzje kierunkowe

4. Samorząd Województwa jako podmiot koordynujący politykę, nie wchodzący w skład klastrów

UZASADNIENIE:

Samorząd Województwa, jako koordynator polityki klastrowej, powinien zachować pozycję neutralną względem wspieranych podmiotów. Przyjęcie takiego stanowiska wzmocni zaufanie do działań prorozwojowych, jako podejmowanych w interesie całego regionu, a nie jedynie określonych podmiotów.

Innowacje społeczne W Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza

„UNIA INNOWACJI”

Inicjatywa przewodnia Strategii „Europa 2020”

- **Włączenie w cykl innowacji wszystkich podmiotów i regionów także samych obywateli („innowacje społeczne”)**

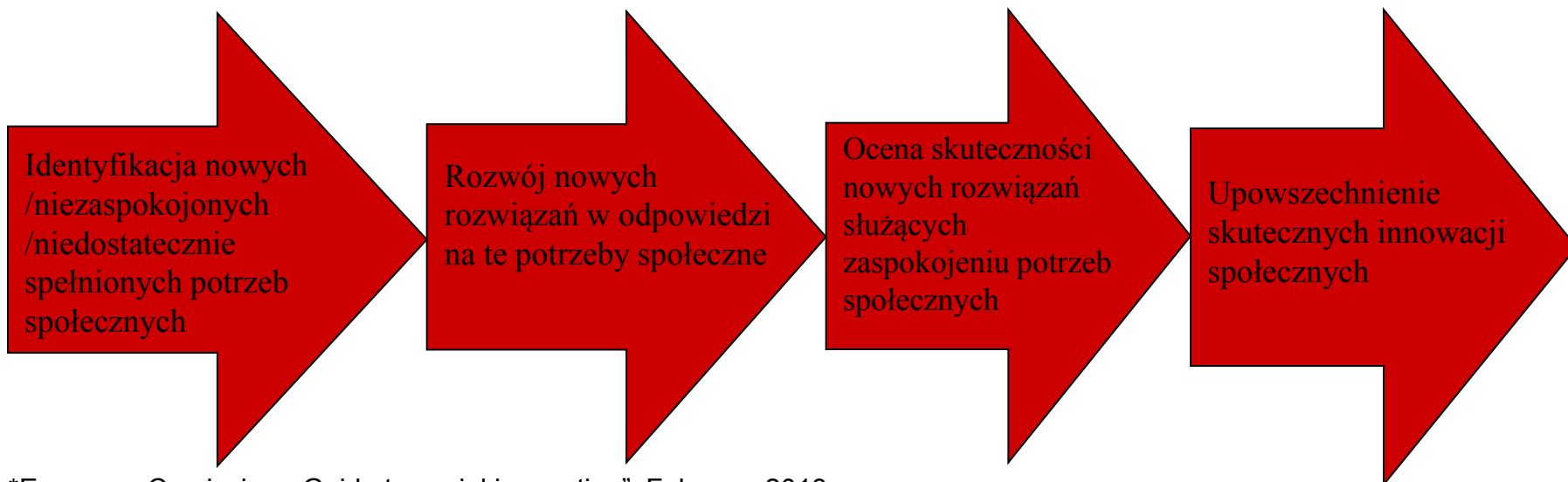
- **Innowacje społeczne**
 - ✓ wykorzystanie pomysłowości organizacji humanitarnych, stowarzyszeń i przedsiębiorców społecznych w różnych sposobów zaspokojenia potrzeb społecznych, których nie zaspokajają w wystarczający sposób rynek lub sektor publiczny
 - ✓ wykorzystanie tych pomysłów w procesie zmian postaw i zachowań społecznych, które są niezbędne dla rozwiązania najważniejszych problemów, z jakimi boryka się nasze społeczeństwo, takich jak zmiana klimatu
 - ✓ odpowiadają na potrzeby społeczne i pomagają rozwiązywać społeczne problemy, ale wzmacniają też pozycję obywateli i tworzą nowe relacje społeczne i modele współpracy.
 - ✓ innowacyjne same w sobie i sprzyjające innowacyjności społeczeństwa

„Guide to social innovation”*

Definicja:

Innowację społeczną stanowi rozwój i wdrażanie nowych pomysłów (produktów, usług, modeli) w celu zaspokojenia potrzeb społecznych oraz tworzenia nowych relacji społecznych i współpracy – nowe odpowiedzi na potrzeby społeczne, które mają wpływ na proces interakcji społecznych.

Innowacje społeczne - proces:

*European Commission, „Guide to social innovation”, February 2013

„Guide to social innovation”

Podejście do innowacji społecznych

Otwarte – w zakresie dzielenia się
wiedzą i własności wiedzy

Wielowymiarowe i zintegrowane w
zakresie rozwiązywania problemów

Obywatele i użytkownicy uczestniczący i
mobilizowani „oddolnie”

Koncentracja na popycie

Modele dostosowywane do lokalnych
okoliczności i indywidualnych potrzeb

Zamknięte – prawo własności

Rozwiązywanie problemów przez
pojedyncze podmioty

Modele tworzone odgórnie, ekspercko

Podejście podażowe

Produkcja masowa,

Kapitał społeczny* to te cechy organizacji społecznych, takich jak sieci (układy) jednostek lub gospodarstw domowych oraz powiązanych z nimi norm i wartości, które kreują efekty zewnętrzne dla całej wspólnoty

Kapitał społeczny na Mazowszu:

- Uwarunkowania historyczne – brak tradycji obywatelskich
- Przedsiębiorcy nawiązują relacje biznesowe w ograniczonym zakresie i nawiązują kontakty;
- W relacjach pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami – brak wzajemnego zaufania i wiedzy o działalności, ale 75%** przedstawiciele władz gminnych na Mazowszu popiera aktywne uczestnictwo przedsiębiorców;
- niewystarczająca współpraca pomiędzy sektorem B+R a biznesem
- dezintegracja społeczna, będąca efektem przestrzennego zróżnicowania społeczno-gospodarczego

Ale

- Wzrost aktywności społecznej napływem środków europejskich oraz zwiększeniem aktywności organizacji pozarządowych
- Mazowsze ma najwyższą liczbę podmiotów III sektora w Polsce

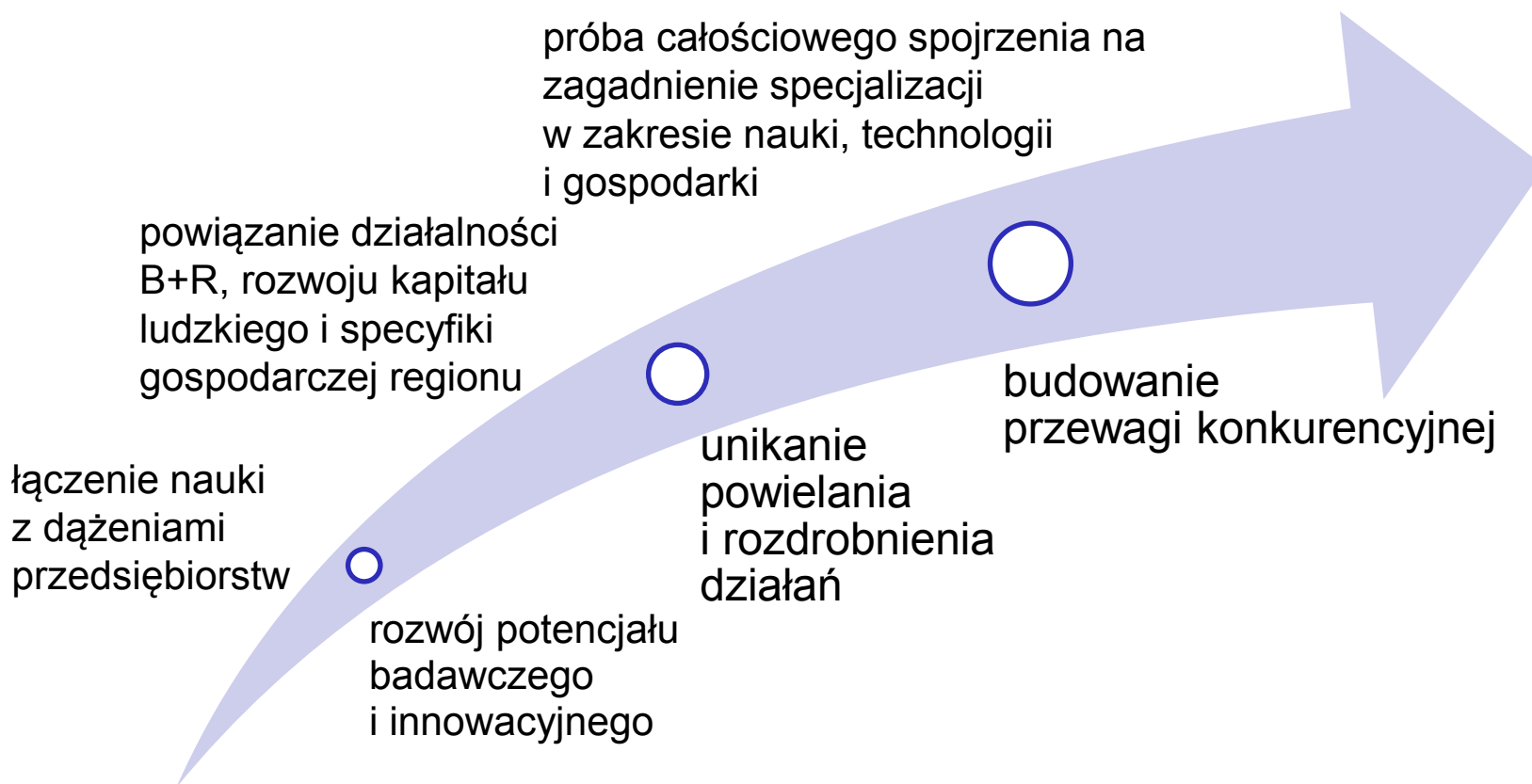

*Putnam R. „Bowling Alone: America’s Declining Social Capital” (1995) w: Sierocińska K., „Kapitał Społeczny. Definiowanie, pomiar i typy”, Instytut Nauk Ekonomicznych PAN, Studia ekonomiczne, nr 1 (LXVIII) 2011,

** *Społeczne, polityczne i ekonomiczne stymulanty i destymulanty rozwoju Mazowsza*, Projekt „Trendy rozwojowe Mazowsza” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Mazowiecki Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie, Warszawa 2011, s. 15

Inteligentna specjalizacja województwa mazowieckiego

Inteligentna specjalizacja województwa mazowieckiego

Załącznik do
Regionalnej
Strategii
Innowacji

Poddawany
przeglądowi
co 2-3 lata

Dostosowanie
systemu M&E
RSI i IS

Ewentualna
aktualizacja w
procesie
analogicznym
do określenia,
niezależna od
aktualizacji
RSI

Narzędzie
zwiększające
efektywność
działań

Grupy
robocze dla
obszarów
inteligentnej
specjalizacji

Inteligentna specjalizacja w województwie mazowieckim

Obszary gospodarcze

sektor rolno-spożywczy

sektor chemiczny

sektor medyczny

sektor energetyczny

sektor IT

sektor budowlany

Procesy usługowe

usługi B2B, w tym usługi finansowe

usługi B+R

Technologie wiodące

biotechnologia

technologie informacyjno-komunikacyjne

nanotechnologie

elektronika

fotonika

**Dziedziny
horyzontalne**

**przemysł
kreatywny**

**przemysł
elektromaszynowy**

Inteligentna specjalizacja określona na podstawie powiązań i sprzężeń zwrotnych między: poszczególnymi obszarami, poszczególnymi technologiami wiodącymi, obszarami gospodarczymi a technologiami wiodącymi

Wysoka jakość życia

Bezpieczna żywność

**Inteligentna specjalizacja
województwa
mazowieckiego**

**Nowoczesne usługi
dla biznesu**

**Inteligentne systemy
zarządzania**

Bezpieczna żywność

**Inteligentna specjalizacja
województwa
mazowieckiego**

Bezpieczna żywność – przykłady powiązań (1)

- produkcja żywności:
 - systemy monitorowania upraw/hodowli (sektor rolno-spożywczy, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia),
 - automatyzacja produkcji, rolnictwo precyzyjne (sektor rolno-spożywczy, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika),
 - organizmy żywe wykorzystywane w procesie produkcji (sektor rolno-spożywczy, biotechnologia),
- dystrybucja:
 - opakowania (sektor rolno-spożywczy, sektor chemiczny, nanotechnologie),
 - logistyka, zarządzanie cyklem dostaw, magazynowanie (sektor rolno-spożywczy, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B),

Bezpieczna żywność – przykłady powiązań (2)

- żywność wysokiej jakości:
 - systemy klasyfikacji jakościowej (sektor rolno-spożywczy, usługi B2B),
 - aparatura do zapewniania i badania jakości (sektor rolno-spożywczy, sektor chemiczny, sektor medyczny, nanotechnologie, fotonika, elektronika),
- minimalizowanie wpływu na środowisko (zrównoważony rozwój):
 - środki i techniki ochrony upraw, środki weterynaryjne, biopestycydy (sektor rolno-spożywczy, sektor chemiczny, sektor medyczny, biotechnologia),
 - zagospodarowanie produktów ubocznych produkcji i przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwiązania w zakresie zamkniętego obiegu (sektor rolno-spożywczy, sektor energetyczny, sektor chemiczny, biotechnologia, nanotechnologie, usługi B2B),
- bezpieczeństwo odbiorcy:
 - substancje aktywne biologicznie, żywność funkcjonalna, nutraceutyki (sektor rolno-spożywczy, sektor medyczny, sektor chemiczny, biotechnologia).

**Inteligentna specjalizacja
województwa
mazowieckiego**

**Inteligentne systemy
zarządzania**

Inteligentne systemy zarządzania – przykłady powiązań (1)

- rozwiązania infrastrukturalne:
 - sieci inteligentne (sektor energetyczny, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, budownictwo),
 - systemy zarządzania i sterowania infrastrukturą, budynki inteligentne, systemy sterowania ruchem (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, budownictwo),
 - Internet obiektów (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, usługi B+R),
 - nowoczesne systemy wytwarzania (sektor IT, sektor elektromaszynowy, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, mechatronika, fotonika),

Inteligentne systemy zarządzania – przykłady powiązań (2)

- bezpieczeństwo i monitoring:
 - aparatura kontrolno-pomiarowa, urządzenia diagnostyczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, nanotechnologie, fotonika, elektronika, biotechnologia),
 - systemy wykrywania i zapobiegania zagrożeniom (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia),
 - rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa cyfrowego (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika, chemia, biotechnologia, usługi B2B),
- efektywność surowcowa i energetyczna:
 - systemy utylizacji odpadów przemysłowych i recyklingu, produkcja energii z odpadów (sektor chemiczny, biotechnologia, nanotechnologie, usługi B2B, budownictwo),
 - magazynowanie energii (sektor energetyczny, budownictwo, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne).

**Inteligentna specjalizacja
województwa
mazowieckiego**

**Nowoczesne usługi
dla biznesu**

Nowoczesne usługi dla biznesu – przykłady powiązań (1)

- wsparcie kapitałowe i infrastrukturalne:
 - rozwój i zwiększanie adekwatności usług instytucji otoczenia biznesu, rozwój instrumentów i usług finansowych wspierających innowacyjność (usługi B2B, kluczowe obszary gospodarcze),
- zasób wiedzy:
 - profesjonalizacja usług badawczych, projektowanie, prototypowanie (usługi B+R, usługi B2B, kluczowe obszary gospodarki),
 - usługi sektora kreatywnego, w tym działalność twórcza o charakterze użytkowym (usługi B2B, technologie informacyjno-komunikacyjne, kluczowe obszary gospodarcze),
 - zamawiane kierunki kształcenia (usługi B2B, kluczowe obszary gospodarcze),
 - usługi w zakresie analizy i przetwarzania danych (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B),
 - zapewnianie dostępu do informacji gospodarczej (usługi B2B, technologie informacyjno-komunikacyjne, kluczowe obszary gospodarcze),

Nowoczesne usługi dla biznesu – przykłady powiązań (2)

- usprawnianie procesów:
 - konsolidacja i rozwój struktur sieciowych (usługi B2B, kluczowe obszary gospodarcze),
 - logistyka towarowa, transport intermodalny, zarządzanie procesami transportowymi (usługi B2B, technologie informacyjno-komunikacyjne, kluczowe obszary gospodarcze),
 - systemy informatyczne w procesie zarządzania, np. ERP, CRM (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B).

Wysoka jakość życia

**Inteligentna specjalizacja
województwa
mazowieckiego**

Wysoka jakość życia – przykłady powiązań (1)

- edukacja:
 - programy kształcenia i rozwoju umiejętności stymulujące kreatywność oraz przedsiębiorczość (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R),
 - otwarty dostęp do wiedzy (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B+R),
- bezpieczeństwo:
 - systemy monitoringu i ochrony (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, fotonika, elektronika),
 - bezpieczeństwo cyfrowe (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne),

Wysoka jakość życia – przykłady powiązań (2)

- zdrowie:
 - telemedycyna (sektor medyczny, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika),
 - telediagnostyka (sektor medyczny, sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika),
 - zaawansowana farmacja, w tym leki biologiczne (sektor medyczny, sektor chemiczny, biotechnologia),
 - zaawansowana dietetyka (sektor rolno-spożywczy, chemia, medycyna, biotechnologia),
 - tworzywa specjalne (sektor chemiczny, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie, fotonika, elektronika),
 - ekonomika zdrowia (sektor medyczny, usługi B2B),
 - opracowanie i upowszechnienie stosowania materiałów i substancji obojętnych dla organizmów żywych i środowiska, np. farby hipoalergiczne (sektor chemiczny, sektor medyczny, biotechnologia, nanotechnologie),

Wysoka jakość życia – przykłady powiązań (3)

- praca:
 - telepraca (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne),
 - rozwiązania organizacyjne zmniejszające pozasłużbowe obciążenia pracowników (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi B2B),
- czas wolny:
 - zaawansowane systemy rozrywki (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne, elektronika, fotonika, sektor kreatywny),
 - rozwój i zwiększanie dostępności usług świadczonych za pośrednictwem elektronicznych kanałów transmisji danych (sektor IT, technologie informacyjno-komunikacyjne).

- Konsultacje społeczne do 3 kwietnia br.
- Mazowiecka Rada Pożytku Publicznego, Mazowiecka Rada Przedsiębiorczości, Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego
- Przedstawienie dokumentu właściwym komisjom Sejmiku Województwa Mazowieckiego
- Przyjęcie uchwały MRI rekomendującej przyjęcie projektu dokumentu Zarządowi Województwa

Pełna treść dokumentu i formularz zgłaszania uwag dostępne na stronie www.ris.mazovia.pl

rsi@mazovia.pl

www.ris.mazovia.pl

www.innowacyjni.mazovia.pl

Dziękujemy za uwagę

Wydział Innowacyjności

Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
malgorzata.rudnicka@mazovia.pl